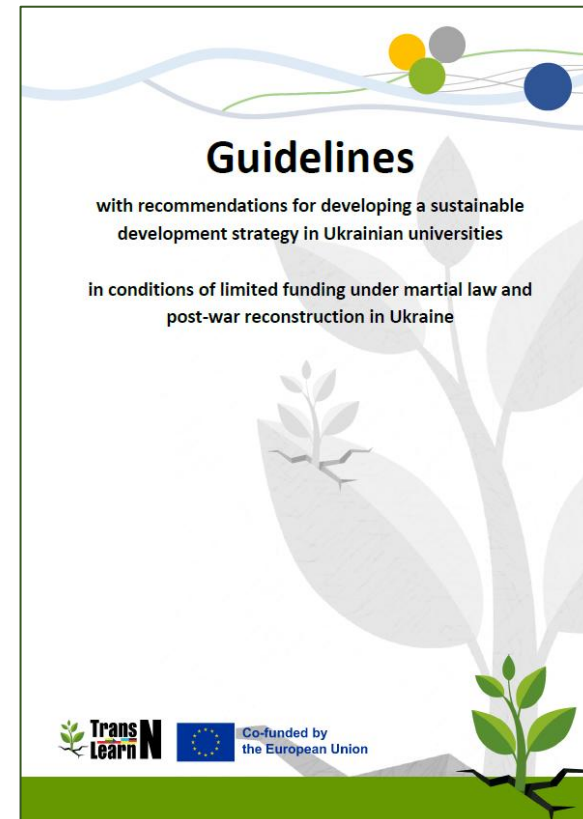
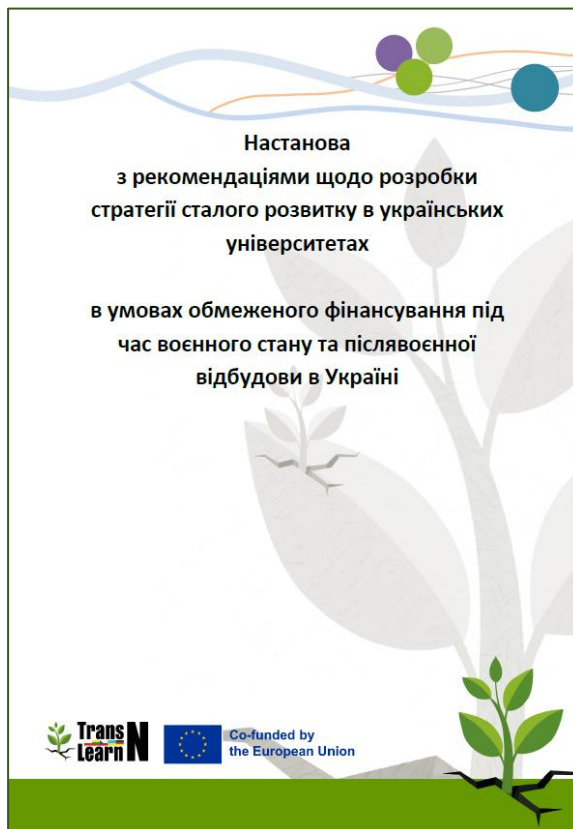

Настанова з рекомендаціями щодо управління сталим розвитком в українських університетах в умовах обмеженого фінансування під час воєнного стану та післявоєнної відбудови в Україні

Редакційна група / Автори

Інесса Рутковська,
Вікторія Хрутьба,
Наталія Внукова,
Олена Максимець,
Ірина Пацева,
Ганна Трохименко,
Ангеліна Чугай,
Ольга Хлестова

Настанова - це не лише документ, а практичний інструмент для створення стійкого майбутнього України через трансформацію вищої освіти

Вступ та контекст

Мета Настанови

- Розробка цілісного, стратегічно орієнтованого підходу до впровадження принципів сталого розвитку в управління ЗВО як рушійної сили післявоєнного відновлення України

Актуальність

- Післявоєнне відновлення потребує нової парадигми розвитку
- Університети - центри трансформації суспільства
- Необхідність інтеграції міжнародних стандартів (ЦСР ООН, ESG)

ЗМІСТ НАСТАНОВИ

- 1 ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ
 - 1.1 Місія, бачення та стратегічні цілі університету в повоєнному відновленні України через сталий розвиток
 - 1.2. Зобов'язання перед зацікавленими сторонами
 - 1.3. Інтеграція сталого розвитку в освітню, наукову та адміністративну діяльність
 - 1.4. Етичні принципи та соціальна відповідальність
- 2 ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА УПРАВЛІННЯ
 - 2.1. Відповідальність керівництва
 - 2.2. Ролі та обов'язки ключових структурних підрозділів
 - 2.3. Взаємодія із зовнішніми стейкхолдерами
 - 2.4. Моніторинг і звітність
- 3 ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УНІВЕРСИТЕТУ
 - 3.1. Ресурсоефективність та фінансова стійкість
 - 3.2. Фінансова підтримка проєктів повоєнного відновлення
 - 3.3. Залучення зовнішнього фінансування
 - 3.4. Цифровізація як ключ до адаптивного управління
 - 3.5. Впровадження циркулярної економіки та управління відходами
- 4 ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УНІВЕРСИТЕТУ
 - 4.1. Зелена інфраструктура та енергоефективність
 - 4.2. Управління відходами та зменшення екологічного впливу
 - 4.3 Політика щодо змін клімату та адаптаційні заходи
 - 4.4 Екологічна освіта та підвищення обізнаності
- 5 СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УНІВЕРСИТЕТУ
 - 5.1 Рівність, інклюзивність та гендерна політика
 - 5.2 Здоров'я та добробут студентів і співробітників
 - 5.3 Участь громади та партнерство з місцевими органами
 - 5.4 Академічна доброчесність та етична поведінка
- 6 ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ І НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ
 - 6.1 Інтеграція принципів сталого розвитку у навчальні програми
 - 6.2 Дослідження у сфері сталого розвитку
 - 6.3 Підвищення кваліфікації викладачів та персоналу
- 7 УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ УНІВЕРСИТЕТУ ЧЕРЕЗ КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМУВАННЯ
 - 7.1 Внутрішня комунікація щодо реалізації ініціатив сталого розвитку
 - 7.2. Поширення інформації серед студентів та працівників
 - 7.3. Публічна звітність та PR-стратегія
- 8 МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ
 - 8.1 Система показників та ключових індикаторів ефективності (KPI)
 - 8.2 Методи моніторингу та збору даних
 - 8.3 Внутрішній та зовнішній аудит
 - 8.4 Коригувальні та превентивні заходи
 - 8.5 Безперервне вдосконалення політики та процедур

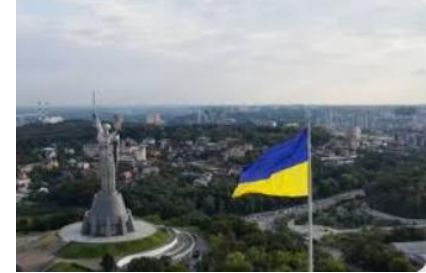
Роль університетів у повоєнній Україні

Ключові функції:

- **Генерування знань** для вирішення проблем відновлення
- **Практичні рішення** для зруйнованих регіонів
- **Виховання нового покоління лідерів** стійкого розвитку
- **Психосоціальна адаптація** студентів з постраждалих територій

Завдання трансформації:

- Підготовка фахівців для системних криз
- Формування міждисциплінарних компетентностей
- Забезпечення гнучкості програм

Нормативно-правова база

Міжнародні стандарти:

- **ЦСР ООН** (17 цілей до 2030 року)
- **ISO 14001** - екологічний менеджмент
- **ISO 50001** - енергоменеджмент
- **ESG-критерії** - комплексний підхід

Національні документи:

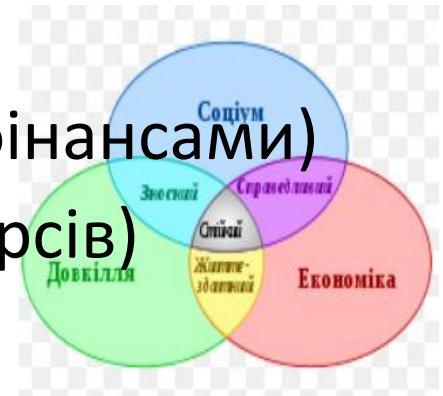
- Закон України "Про освіту"
- Стратегія енергоефективності до 2030
- Екологічне законодавство
- Соціальний захист вразливих груп

П'ять основних принципів сталого розвитку

1. Інтеграція трьох аспектів:

- Економічний (ефективне управління фінансами)
- Екологічний (стале використання ресурсів)
- Соціальний (доступ до освіти для всіх)

2. Прозорість і підзвітність

3. Інноваційність (технологічні, освітні, соціальні)

4. Інклюзивність (рівний доступ, психосоціальна підтримка)

5. Безперервне удосконалення

Політика сталого розвитку університету

ГЛОБАЛЬНІ ЦІЛІ
Сталого Розвитку

Місія та бачення:

- Формування екологічно, соціально та економічно відповідального суспільства
- Лідерство у відновленні України через інновації та партнерство

Стратегічні цілі:

- Популяризація екологічного способу життя
- Зменшення вуглецевого сліду
- Впровадження ресурсозберігаючих технологій
- Інтеграція сталого розвитку в усі рівні університетського життя

Організаційна структура та управління

Відповідальність керівництва:

- Створення інституційної інфраструктури сталого розвитку
- Цільове фінансування ініціатив відбудови
- Визначення KPI
- Інклюзивне управління

Ролі підрозділів:

- **Адміністрація:** стратегічне керівництво
- **Академічний склад:** знання для інновацій
- **Студенти:** рушії змін
- **Факультети:** створення освітнього простору

Економічна складова

В умовах воєнного стану:

- Ресурсоефективність та фінансова стійкість
- Залучення міжнародних грантів
- Енергоефективність як основа безпеки

Ключові напрямки:

- **Цифровізація** - адаптивне управління
- **Циркулярна економіка** - управління відходами
- **Автономізація** енергопостачання

Екологічна складова

Зелена інфраструктура:

- Енергоефективні будівлі та матеріали
- Зелені зони (≥ 20 м²/студента)
- Альтернативні джерела енергії

Кліматична політика:

- Зниження викидів CO₂ (≤ 0.5 т/студента/рік)
- Екологічно чистий транспорт
- Освітні заходи з адаптації

Управління відходами:

- Роздільний збір та переробка ($\geq 50\%$ відходів)
- Концепція "Zero Waste"
- Цифровізація процесів

Соціальна складова

Рівність та інклюзивність:

- Рівний доступ для всіх соціальних груп
- Гендерна політика ($\geq 40\%$ представників кожної статі)
- Підтримка людей з інвалідністю

Здоров'я та добробут:

- Психологічна підтримка (особливо для постраждалих від війни)
- Здоровий спосіб життя
- Безпечне навчальне середовище

Громадська участь:

- Волонтерські програми
- Партнерство з місцевими органами
- Академічна доброчесність

Освітня діяльність та наукові дослідження

Інтеграція принципів:

- Спеціалізовані курси зі сталого розвитку ($\geq 25\%$ курсів)
- Екологічні аспекти у всіх дисциплінах
- Практичні модулі сталих рішень

Наукові дослідження:

- Дослідження для вирішення екологічних проблем
- Співпраця з бізнесом та державними структурами
- Міждисциплінарні проєкти

Розвиток кадрів:

- Тренінги для викладачів ($\geq 50\%$ щорічно)
- Програми для адміністраторів

Комунікації та інформування

Внутрішня комунікація:

- Інформаційні канали та платформи
- Сталий розвиток у порядку денному засідань
- Регулярний зворотний зв'язок

Поширення інформації:

- Лекції та семінари
- Соціальні мережі
- Інформативні матеріали та мобільні додатки

Публічна звітність:

- Щорічні звіти з досягнень
- PR-кампанії для громади
- Залучення студентів до створення контенту

Система моніторингу та КРІ

Економічні показники:

- Частка бюджету на сталий розвиток ($\geq 2-3\%$)
- Обсяг залучених грантів
- Економія ресурсів

Екологічні показники:

- Споживання енергії (≤ 120 кВт·год/м²/рік)
- Споживання води (≤ 10 м³/студента/рік)
- Рівень переробки відходів ($\geq 50\%$)

Соціальні показники:

- Задоволеність студентів ($\geq 75\%$)
- Студенти з вразливих груп ($\geq 10\%$)
- Соціальні проекти (≥ 10 /рік)

Методи моніторингу

Збір даних:

- **Опитування та анкети** - зворотний зв'язок
- **Аудит ресурсів** - енергетичний, водний, матеріальний
- **Статистичні дані** - викиди CO₂, витрати енергії/води

Аудит:

- **Внутрішній** - регулярні перевірки ефективності
- **Зовнішній** - незалежна оцінка експертів

Звітування:

- Щорічні звіти для громадськості
- Регулярний аналіз ефективності

Коригувальні та превентивні заходи

Безперервне удосконалення:

- Періодичний перегляд результатів
- Адаптація стратегії до нових викликів
- Оцінка виконання планів

Коригувальні дії:

- Перегляд політик та ресурсного забезпечення
- Внесення змін у навчальні програми

Превентивні заходи:

- Оцінка потенційних ризиків
- Система раннього попередження
- Стратегії попередження негативних наслідків

Висновки та перспективи

Ключові результати Настанови:

- Комплексний підхід до сталого розвитку університетів
- Адаптація до умов післявоєнного відновлення
- Інтеграція міжнародних стандартів з українськими реаліями

Перспективи впровадження

- Університети як центри трансформації суспільства
- Формування нового покоління відповідальних лідерів
- Внесок у відбудову України на засадах сталості

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

